

LBRIS

We know
books

ROBERT GREENE

**LEGILE
NATURII
UMANE**

Traducere din limba engleză de
COSMIN NEDELCU

LITERA
București

Cuprins

<i>Introducere</i>	11
Capitolul 1. Controlați-vă sinele emoțional	29
<i>Legea iraționalității</i>	29
Atena interioară	29
Secretele naturii umane.....	41
Pasul întâi: recunoașteți prejudecățile.....	52
Pasul doi: atenție la factorii declanșatori	57
Pasul trei: strategii pentru a scoate la suprafață sinele rațional.....	65
Capitolul 2. Transformați narcisismul în empatie	72
<i>Legea narcisismului</i>	72
Spectrul narcisist	72
Patru tipologii de narcisiști.....	90
Capitolul 3. Priviți dincolo de mască	117
<i>Legea jocurilor de rol</i>	117
Al doilea limbaj	117
Secretele naturii umane.....	128
Abilități observaționale	132
Descifrare a indiciilor	137
Arta gestionării măștilor	154
Capitolul 4. Determinați caracterul oamenilor	161
<i>Legea comportamentului obsesiv</i>	161
Tiparul	161
Secretele naturii umane	174

Indicii ale caracterului.....	181
Tipuri toxice.....	189
Caracterul superior.....	198
Capitolul 5. Deveniți un obiect indefinit al dorinței.....	203
<i>Legea invidiei.....</i>	<i>203</i>
Obiectul dorinței.....	203
Secretele naturii umane.....	214
Strategii pentru stimularea dorinței.....	220
Dorința supremă.....	227
Capitolul 6. Lărgiți-vă perspectiva.....	230
<i>Legea limitării.....</i>	<i>230</i>
Clipe de nebunie.....	230
Secretele naturii umane.....	242
Patru semne ale limitării și strategii pentru depășirea lor.....	247
Omul vizionar.....	258
Capitolul 7. Slăbiți rezistența oamenilor confirmându-le părerea despre sine.....	261
<i>Legea atitudinii defensive.....</i>	<i>261</i>
Jocul influenței.....	262
Secretele naturii umane.....	277
Cinci strategii pentru a deveni un maestru al persuasiunii.....	285
Mintea flexibilă – strategii pentru cunoașterea de sine.....	301
Capitolul 8. Schimbați-vă destinul modificându-vă atitudinea.....	306
<i>Legea autosabotajului.....</i>	<i>306</i>
Libertatea supremă.....	306
Secretele naturii umane.....	320
Atitudinea reținută (negativă).....	327
Atitudinea exuberantă (pozitivă).....	339
Capitolul 9. Confrunțați-vă latura întunecată.....	349
<i>Legea reprimării.....</i>	<i>349</i>
Latura întunecată.....	349
Secretele naturii umane.....	364
Descifrarea Umbrei. Comportamentul contradictoriu.....	375
Omul integrat.....	384

Capitolul 10. Atenție la egoul fragil	395
<i>Legea invidiei</i>	395
Prietenii funești.....	395
Secretele naturii umane.....	411
Semne ale invidiei.....	415
Tipuri de oameni invidioși.....	419
Factori declanșatori ai invidiei.....	428
Dincolo de invidie.....	435
Capitolul 11. Cunoașteți-vă limitele	441
<i>Legea grandomaniei</i>	441
Mirajul succesului.....	442
Secretele naturii umane.....	459
Liderul grandoman.....	471
Grandomania practică.....	478
Capitolul 12. Reconectați-vă cu masculinul sau femininul din interior	485
<i>Legea rigidității de gen</i>	485
Genul autentic.....	486
Secretele naturii umane.....	504
Proiecții de gen – Tipuri	514
Femeia/bărbatul originară/r	525
Capitolul 13. Progresati urmărind un scop anume	537
<i>Legea lipsei de finalitate</i>	537
Vocea.....	537
Secretele naturii umane.....	559
Strategii pentru dezvoltarea unui scop mai înalt în viață.....	570
Ispita scopurilor false.....	580
Capitolul 14. Împotriviți-vă influenței negative a grupului	588
<i>Legea conformismului</i>	588
Un experiment despre natura umană.....	589
Secretele naturii umane.....	612
Curtea și curtenii ei.....	637
Grupul realității	648

Capitolul 15. Faceți-i să-și dorească să vă urmeze	658
<i>Legea nestatorniciei</i>	658
Blestemul dreptului	658
Secretele naturii umane	682
Strategii pentru desemnarea autorității	694
Autoritatea interioară	704
Capitolul 16. Observați ostilitatea din spatele aparenței prietenoase	709
<i>Legea agresiunii</i>	709
Agresorul sofisticat	710
Secretele naturii umane	735
Sursa agresivității umane	738
Agresivitate pasivă – strategiile ei și modalități de contracarare	753
Agresivitate controlată	765
Capitolul 17. Profitați de momentul istoric	775
<i>Legea miopiei generaționale</i>	775
Valul care crește	775
Secretele naturii umane	801
Fenomenul generațional	805
Tipare generaționale	811
Strategii pentru valorificarea spiritului vremurilor	822
Omul dincolo de viață și de moarte	828
Capitolul 18. Meditați asupra caracterului nostru muritor	837
<i>Legea negării morții</i>	837
Glonțul din coastă	837
Secretele naturii umane	854
O filosofie a vieții prin moarte	859
<i>Mulțumiri</i>	872
<i>Bibliografie selectivă</i>	874

Studii de caz

Capitolul 1. Pericle	29
Capitolul 2. Stalin, Jeanne de Belicel, Lev Tolstoi, Ernest Henry Shackleton	72
Capitolul 3. Milton Erickson	117
Capitolul 4. Howard Hughes jr.....	161
Capitolul 5. Coco Chanel	203
Capitolul 6. John Blunt.....	230
Capitolul 7. Lyndon Baines Johnson	261
Capitolul 8. Anton Pavlovici Cehov.....	306
Capitolul 9. Richard Nixon.....	349
Capitolul 10. Mary Shelley	395
Capitolul 11. Michael Eisner	441
Capitolul 12. Caterina Sforza	485
Capitolul 13. Martin Luther King jr.	537
Capitolul 14. Gao Jianhua (Gāo Yuán).....	588

Capitolul 15. Elisabeta I	658
Capitolul 16. John D. Rockefeller	709
Capitolul 17. Ludovic al XVI-lea, Danton	775
Capitolul 18. Mary Flannery O'Connor	837

Capitolul 1

Controlați-vă sinele emoțional

Legea iraționalității

Vă place să vă închipuiți că dețineți controlul asupra destinului dumneavoastră, planificându-vă conștient cursul vieții cât de bine puteți. Însă în mare parte, nici nu conștientizați cât de mult vă domină emoțiile. Vă fac să vă îndreptați către idei care vă mângâie egoul. Vă determină să căutați dovezi care să confirme ceea ce deja doriți să credeți. Vă fac să vedeți ceea ce vreți să vedeți, în funcție de dispoziție, iar această decuplare de la realitate este sursa deciziilor greșite și a tiparelor negative care vă bântuie viața. Raționalitatea este abilitatea de a contracara aceste efecte emoționale, de a gândi, în loc de a reacționa, de a vă deschide mintea față de ce se petrece cu adevărat, nu față de ceea ce simțiți. Nu se întâmplă în mod natural; este o putere pe care trebuie să o cultivăm, dar, făcând acest lucru, ne atingem întregul potențial.

Atena interioară

Într-o zi, spre finele anului 432 î.Hr., cetățenii Atenei au primit niște vești foarte îngrijorătoare: reprezentanții orașului-stat Sparta sosiseră în cetate și prezentaseră consiliului guvernatorilor din Atena noile condiții de pace. Dacă atenienii nu erau de

acord cu aceste condiții, Sparta avea să declare război. Sparta era cel mai mare dușman al Atenei și, din multe puncte de vedere, se situa la polul opus. Atena conducea o ligă de state democratice din regiune, în vreme ce Sparta era în fruntea unei confederații cunoscute sub numele de Liga Peloponesiacă. Atena depindea de forțele ei navale și de bogățiile ei – era cea mai importantă putere comercială din zona Mediteranei. Sparta depindea de armată. Era un stat în totalitate militar. Până în acel moment, cele două puteri evitaseră un război direct, deoarece consecințele puteau fi devastatoare – nu doar că tabăra înfrântă și-ar fi putut pierde influența în regiune, dar întregul ei mod de viață putea fi pus în pericol – cu siguranță, în cazul Atenei, democrația și bogăția ei. Acum însă, războiul părea inevitabil, sentimentul unui sfârșit iminent instalându-se cu repeziciune peste oraș.

Câteva zile mai târziu, Adunarea Poporului din Atena s-a întrunit pe dealul Pnyx, cu vedere spre Acropole, pentru a dezbate ultimatumul spartan și pentru a decide ce-i de făcut. Adunarea era deschisă pentru toți cetățenii de sex masculin, iar în acea zi aproape zece mii de bărbați s-au îngrămădit pe deal pentru a participa la discuții. Cei mai războinici dintre ei erau într-o stare de agitație maximă – Atena ar trebui să preia inițiativa și să atace Sparta, spuneau ei. Alții le aminteau că, într-o bătălie terestră, forțele spartane erau aproape imbatabile. Atacarea Spartei în această manieră ar însemna să facă jocul inamicului. Opozanții războiului erau cu toții în favoarea acceptării condițiilor de pace, dar, cum atrăgeau mulți atenția, asta n-ar fi demonstrat decât frica și le-ar fi dat curaj spartanilor. Le-ar fi oferit mai mult timp pentru a-și extinde armata. Dezbaterea a oscilat în ambele direcții, spiritele s-au încins, oamenii zbierau, fără nici o soluție satisfăcătoare la orizont.

Apoi, spre sfârșitul după-amiezii, mulțimea a amuțit brusc când o figură familiară a făcut un pas în față pentru a lua cuvântul

în fața Adunării. Era Pericle, vârstnicul om de stat din politica ateniană, având acum peste 60 de ani. Pericle era îndrăgit, iar părerea lui avea să conteze mai mult decât a oricărui altcuiva, dar, în ciuda respectului atenienilor pentru el, îl considerau un lider foarte neobișnuit – mai mult un filosof decât un politician. Pentru cei îndeajuns de bătrâni ca să-și amintească începutul carierei sale, era cu adevărat surprinzător cât de puternic devenise și cât succes avea. Nu făcuse nimic în viață într-un mod obișnuit.

În primii ani ai democrației, înainte ca Pericle să pășească pe scena politică, atenienii preferau un lider cu un anumit tip de personalitate – bărbați care puteau să susțină un discurs motivant și persuasiv și care aveau un talent înnăscut pentru dramă. Pe câmpul de luptă, acești oameni își asumau riscuri; adesea, cereau cu insistență să conducă diverse campanii militare ce le ofereau șansa de a câștiga glorie și apreciere. Avansau în carieră reprezentând o anumită facțiune din Adunare – proprietari de pământ, soldați, aristocrați – și făcând tot ce le stătea în putință să le promoveze interesele. Acest lucru a dus la o politică de dezbinare. Liderii se schimbau la câțiva ani, dar pe atenieni nu-i deranja asta; erau suspicioși față de oricine rămânea prea mult la putere.

Apoi, în jurul anului 463 î.Hr., Pericle a intrat în viața publică, iar politica ateniană nu avea să mai fie niciodată aceeași. Prima lui mutare a fost cea mai neobișnuită dintre toate. Deși provenea dintr-o familie aristocratică renumită, s-a aliat cu păturile inferioare și mijlocii din oraș, aflate în dezvoltare – agricultori, vâslași din forțele navale, meșteșugari, care reprezentau mândria Atenei. S-a străduit ca vocea lor să fie ascultată în Adunare și le-a oferit mai multă putere. Acum nu mai conducea doar un grup restrâns, ci pe majoritatea cetățenilor atenieni. Părea imposibil să controlezi o gloată de oameni nedisciplinați cu interese diferite, dar și-a dorit foarte mult să le confere acestora mai multă putere, încât, treptat, le-a câștigat încrederea și susținerea.

Pe măsură ce influența lui a sporit, a început să se afirme în Adunare și să-i transforme politicile. S-a împotrivit extinderii imperiului democratic al Atenei. Se temea că atenienii vor întrece măsura și vor pierde controlul. A muncit pentru a consolida imperiul și alianțele existente. În ce privește războiul, servind ca general (strateg), s-a străduit să limiteze campaniile și să învingă recurgând la manevre militare, cu pierderi minime de vieți. Multora li s-a părut o dovadă de lipsă de eroism, dar după ce aceste politici au fost aplicate, orașul a intrat într-o perioadă de prosperitate fără precedent. Nu mai existau războaie inutile care să golească vistieria, iar imperiul funcționa mai bine decât niciodată.

Ceea ce a făcut Pericle cu surplusul din ce în ce mai consistent de bani i-a luat prin surprindere pe cetățeni: în loc să-i folosească pentru favoruri politice, a inițiat un proiect masiv de construcții publice în Atena. A comandat temple, teatre și săli de concert, punându-i la treabă pe toți meșteșugarii atenieni. Oriunde priveai, orașul devenea din ce în ce mai frumos. A ales întotdeauna o formă de arhitectură care-i oglindea preferințele estetice – ordonată, extrem de geometrică, monumentală, dar încântătoare pentru privitor. Cea mai importantă clădire a fost Partenonul, cu statuia imensă de 12 metri a zeiței Atena. Atena era spiritul călăuzitor al orașului, zeița înțelepciunii și a inteligenței. Reprezenta toate valorile pe care Pericle dorea să le promoveze. Pericle a transformat singur aspectul și spiritul Atenei, ducându-o către o epocă de aur în domeniile artei și ale științei.

Probabil cea mai neașteptată calitate a lui Pericle era stilul discursului – cumpătat și demn. Nu-i plăceau mijloacele oratorice obișnuite. În schimb, se străduia să convingă audiența prin argumente solide. Asta îi făcea pe oameni să-l asculte cu atenție, urmărind cursul logicii sale. Stilul lui era captivant și liniștitor.

Spre deosebire de alți lideri, Pericle a rămas la putere multă vreme, punându-și amprenta asupra orașului în felul său liniștit și discret. Inevitabil, avea și dușmani. A fost la putere atâta vreme, încât mulți l-au acuzat că ar fi un dictator. Se credea că ar fi ateu, un om care lua în batjocură toate tradițiile. Asta ar explica de ce era atât de neobișnuit. Dar nimeni nu putea să-i conteste rezultatele.

Astfel că, în acea după-amiază, când se adresează Adunării, părerea lui despre războiul cu Sparta urma să aibă cea mai mare greutate în fața mulțimii care aștepta nerăbdătoare să audă argumentul său.

„Atenieni“, a început el, „părerile mele sunt aceleași: mă-mpotrivesc oricăror concesiile făcute peloponesienilor, chiar dacă sunt conștient că starea de spirit entuziastă în care oamenii sunt convinși să intre în război nu este păstrată când vine vorba de acțiune și că oamenii sunt influențați de cursul evenimentelor.“ Conflictele dintre Atena și Sparta ar fi trebuit rezolvate prin intermediul unor mediatorii neutri, le-a reamintit el. S-ar crea un precedent periculos dacă ar ceda în fața pretențiilor unilaterale ale spartanilor. Unde s-ar ajunge? Da, o luptă terestră directă cu Sparta ar fi șinucidere curată. Ceea ce a propus, în schimb, a fost o formă complet inedită de război – limitat și defensiv.

Avea să îi aducă în interiorul zidurilor Atenei pe toți cei care locuiau în regiune. Să-i lăsăm pe spartani să vină și să încerce să ne atragă în luptă, a spus el; să îi lăsăm să ne pustiască pământurile. N-o să mușcăm momeala; nu ne vom lupta cu ei pe uscat. Având acces la mare, orașul va fi aprovizionat. Ne vom folosi corăbiile și vom ataca orașele de pe coastă. Cu timpul, vor deveni frustrați și vor fi nevoiți să-și hrănească armata și să le ofere provizii, iar în cele din urmă or să rămână fără bani. Aliații lor se vor certa între ei. Tabăra războinică din Sparta va fi discreditată și vor cădea la